

«АЛМАТЫ ЭНЕРГЕТИКА ЖӘНЕ БАЙЛАНЫС УНИВЕРСИТЕТІ»
коммерциялық акционерлік емес қоғамы

Қазақ және орыс тілдері кафедрасы

Студенттің №3 өздік жұмысы

Пәні Қазақ тілі

Тақырыбы Туған өлкем – қандай көркем!

Мамандығы Ақпараттық жүйелер

Орындаған Азизов М.М. Тобы
АЖ-16-2

Қабылдаған Алдабек Н.А.

_____ « ____ » _____ 2016 ж

Алматы, 2016

ПЕТРОПАВЛ ҚАЛАСЫ

Визит карточкасы

- Статусы - Облыс орталығы
- Облысы - Солтүстік Қазақстан облысы
- Әкімі - Тасмаганбетов Марат Иманбайұлы
- Құрылған уақыты – 1752
- Жер аумағы – 221,6 км²
- Тұрғыны - 215 306 адам

Петропавл (қазақша кеңінен қолданылып жүрген атауы «Қызылжар») — Солтүстік Қазақстан (облысының қаласы, облыс орталығы (1936 жылдан). Қаланың негізі Есіл өзеннің оң жағалауында 1752 жылы қаланған. Петропавл автомобиль, әуе, өзен және темір жолдарының ірі торабы. Батыс Сібір ойпатының оңтүстік-батысындағы Есіл жазығының орманды-дала белдемінде, Есіл өзенінің оң жағасындағы «Қызылжар» деп аталатын ежелгі қазақ қонысының орнында орналасқан.

ТАРИХЫ

Қаланың іргесі 1752 жылы патшалық Ресейдің қазақ жерін отарлау саясатына сәйкес Петр І-нің әскери бекінісі ретінде қаланған. Алғашында әскери форпост, кейіннен сібір татарларының (түркілердің) қаласы атанып, Ресейдің Солтүстік және Орталық Қазақстанды отарлау кезіндегі негізгі тірек пунктіне айналды. 1838 жылы Есіл округінің, 1868 жылы Ақмола облысының құрамына еніп, уездік қалаға айналды. 1868 жылдан кейін Петропавл Сібір мен Түркістан сауда жолының бойында орналасуына байланысты Ресей мен Орта Азия хандықтарының және қазақ даласы арасындағы сауда қатынасының ірі орталығы болды. Мұндай ірі сауда орталығына айналуына Абылай сұлтанның Орынбор және Сібір губернаторларынан Қызылжарда (қазіргі Петропавл қаласында) ірі сауда орталығын ашуға рұқсат алуы болды. Петропавлдегі сауда айналымы жылдан жылға ұлғая түсті және орыс көпестері мен Орта жүз қазақтары арасында сауда-саттық жүрді. 18 ғасырдың соңында шағын елді мекеннен (форштадт) ірі сауда орталығына айналды. Патша өкіметі Петропавлда сауданың дамуына көмек беріп, онда қалалық Қоғамдық банк ашты (1871). Кейін ол Мемлекеттік банк болды (1880). 1849 жылы 7 май, 7 былғары, 4 сабын, 17 кірпіш зауыты, диірмендер, т.б. кәсіпорындар жұмыс істеді. 1912 жылы мұнда 600-ге жуық сауда мекемесі болды. Қаланың одан әрі дамуына Транссібір темір жолының салынуы үлкен әсер етті. Қала 1932 — 36 жылдары Қарағанды қаласының құрылысын басқаратын және ірі темір жол

Петропавл темір жол вокзалы

Бүгінгі қала

Қазіргі кезде Петропавл Қазақстандағы ірі өнеркәсіп орталықтарының біріне айналды. Қалада 174 кәсіпорын жұмыс істейді. Оның ішінде ірі кәсіпорындарға “Еуразия”, “Вита”, “Молочный союз” АІ-тары, нан комбинаты, ликер-арак зауыты, “Сұлтан”, “Тонус” т.б. жатады. Қалада 110 шағын құрылыс кәсіпорны, 49 көлік және байланыс кәсіпорындары жұмыс істейді. Жалпы білім беретін 49 мектеп, 2 муз., 5 спорт мектебі, 3 кәсіптік-техникалық мектеп, 5 арнайы оқу орны мен колледждер, одан басқа 2 мемлекеттік (Солтүстік Қазақстан университеті мен ҚР Ішкі істер министрлігінің әскери мектебі) жоғарғы оқу орны тіркелген. 12 аурухана, 10 емхана, 199 дәріхана халыққа қызмет көрсетеді.

Петропавл мешіті

Экономикасы

- Қала өнеркәсібінде (қаржылық емес сектор) 2009 жылы 46 835,1 млн.теңгенің өнімі өндіріліп, 2008 жылғы деңгейден 4,0%-ға жоғары болды. Электр қуатын өндіру 2 371,1 млн.квт.сағ, жылу қуаты - 2 123,9 мың Гкал, сүт өнімдері 27,4 мың тонна, ұн - 100,9 мың тонна, нан - 12,7 мың тонна, макарон - 26,2 мың тонна, алкогольді ішімдіктері 2 114,7 мың литр құрады.
- Құрылыс ұйымдарының өз күшімен 8 530,1 млн.теңге сомасында мердігерлік жұмыстар орындалды. Өткен жылы облыс орталығында жалпы аумағы 27 223 шаршы метр тұрғын үй пайдалануға берілді.
- 2009 жылы бөлшек саудада сауда кәсіпорындары және жеке кәсіпкерлермен 39 800,0 млн.теңгенің тауары сатылды. Орташа бір адамға шаққанда бөлшек сауда 203,9 мың теңге құрады.

Мәдениеті

■ Театрлар

- С. Мұқанов атындағы Солтүстік Қазақстан облыстың қазақ сазды-драма театры
- Солтүстік Қазақстан облыстың қуыршақ театры
- Солтүстік Қазақстан облыстық Н. Погодин атындағы орыс драма театры

■ Мұражайлар

- Солтүстік Қазақстан облыстық тарихи-өлкетану мұражайы
- Облыстық бейнелеу өнері мұражайы
- Абылай хан резиденциясы

■ Кітапханалар

- Ғ. Мүсірепов атындағы облыстық балалар-жасөспірімдер кітапханасы
- И. Шухов атындағы қалалық кітапхана
- С.Мұқанов атындағы Солтүстік Қазақстан облыстық әмбебап ғылыми кітапханасы

Солтүстік Қазақстан облыстық тарихи – өлкетану мұражайы

**С. Мұқанов атындағы
Солтүстік Қазақстан
облыстың қазақ сазды-
драма театры**

**Солтүстік Қазақстан
облыстық Н. Погодин
атындағы орыс драма
театры**

